

Rammepapir for foreningen Gaia – unge for et grønt erhvervsliv

Formålsbeskrivelse

Gaia er en klimapolitisk forening og et netværk af unge, der går ind for konstruktivt samarbejde med erhvervslivet om at fremme den grønne omstilling i bred forstand, og som ønsker at styrke ungdomsindflydelse i selvsamme omstilling.

Vi arbejder for at unge skal have indflydelse og tror grundlæggende på, at et klimamødested mellem virksomheder og unge kan fremme forståelsen for klimaets betydning.

Vi håber, at virksomheder og unge er tættere på hinanden i klimakampen, end vi tror, og derfor arbejder vi for, at vi sammen med erhvervslivet kan styrke interessen for den grønne omstilling i den politiske dagsorden. Vi ser os selv som realister, der, når vi skal prioritere, altid vil sætte den grønne omstilling over snævre interesser.

Foreningen skal også klæde unge på til at få ansvar og indflydelse på den grønne omstilling gennem uddannelse og skabe et stærkt netværk med virksomheder, der:

1. ønsker mere bæredygtighed på den politiske dagsordenen
2. gerne vil indgå i dialog med unge
3. ønsker at nedbringe deres klima- og biodiversitetsaftryk

Vi ønsker, at foreningen bliver en rekrutteringskanal for klimabevidste unge, hvor virksomheder kan finde kvalificerede bud til f.eks. ungdomspaneler, advisory boards, bestyrelser og/eller til at bestride stillinger, der arbejder med grøn omstilling i bred forstand. Vi vil også give unge mulighed for at danne netværk med andre unge med lignende interesser på tværs af alder og erfaring. Foreningen har som udpræget mål at være bredt geografisk repræsenteret og være et talerør for klimainteresserede unge på tværs af alder, erfaring og ståsted.

Foreningens formål er i udgangspunktet ikke at bedrive aktivisme eller agere som specialkonsulenter i den grønne omstilling. Det lader vi andre om. Selvom foreningen er et netværk af unge, er vores formål først og fremmest indflydelse og uddannelse - ikke at være et tværpolitisk netværk. Selvom vi samarbejder med erhvervslivet, ser vi vores rolle som en upartisk og uafhængig vagthund, der skal skubbe virksomhederne i retning af en grønnere fremtid.

Vi forstår erhvervslivet bredt set og er villige til at samarbejde med forskellige typer af organisationer, der lever op til vores formålsbeskrivelse.

Foreningens søger at nå sine mål ved eksempelvis at:

- afholde interne seminarer og uddannelse fra ungdomsledere med fokus på at blive klogere på den grønne omstilling og hvordan du slår igennem som ung fx i bestyrelser, i råd og i arbejdslivet
- facilitere eksterne oplæg fra virksomheder såsom efterspurgte kompetencer, branche- og virksomhedsudfordringer mv. og virksomhedsbesøg
- mødes med politikere på tværs af politiske skel
- facilitere politiske debatter og påvirke den grønne omstilling gennem indlæg og møder
- afholde konferencer, seminarer mv.
- repræsentere medlemmernes interesser ved events såsom Folkemødet

Vi tilbyder virksomheder en bred vifte af muligheder for samarbejde og engagement med unge talenter inden for bæredygtig omstilling. Dette inkluderer adgang til og samarbejde med unge, som kan tilføre friske perspektiver og innovative løsninger til virksomhedernes grønne initiativer. Vi faciliterer også en platform for dialog, hvor virksomheder kan nå ud til unge og teste deres bæredygtige tiltag, hvilket giver dem mulighed for at justere og forbedre deres strategier baseret på unges feedback.

Desuden tilbyder vi sparring om meningsfuld ungdomsinddragelse, hvor vi deler viden og erfaringer om, hvordan virksomheder bedst kan engagere unge i deres initiativer på en autentisk og meningsfuld måde. Endelig fungerer vi som en rekrutteringskanal, der forbinder virksomheder med kvalificerede unge talenter, der brænder for bæredygtighed og ønsker at gøre en forskel inden for deres felt.

Vores politiske ståsted

Vækst med respekt for de planetære grænser

Vækst i den traditionelle forstand bør ikke være et mål i sig selv, men kan være et middel til den grønne omstilling. Vi tror på, at virksomhederne med de rette rammevilkår kan være med til at accelerere den grønne omstilling, og mener, at samfundet hurtigst muligt skal omstille sig til vækst inden for de planetære grænser.

Grundlæggende er vi af den overbevisning, at klimakrisen er vores generations største udfordring, men at vi ikke kan løse den alene. Vi skal handle på klimakrisen - lokalt, nationalt og internationalt - og virksomhederne skal gøre deres for at bidrage. Samtidig er det både kort og lang sigt vigtigt at sikre et samfund i økologisk og økonomisk balance, hvor der er råd til uddannelse og sundhed med videre for at sikre overskud til innovation og omstilling.

Økonomisk og økologisk balance

Karakteren og alvoren af de økologiske kriser gør, at det ikke må være et absolut krav, at levevilkår under ingen omstændigheder forringes for nogle grupper på kort sigt. Med andre ord kan det være nødvendigt af hensyn til de planetære grænser, at udviklingen i det, vi betegner levestandard i en

periode, stagnerer eller ligefrem falder en smule for nogle af de mest privilegerede samfundsgrupper. Det overordnede mål er at sikre at samfundet er i økologisk, social og økonomisk balance med hensyn til grøn vækst; og for at sikre dette er et konstruktivt samarbejde med erhvervslivet helt afgørende.

Med dette blik er der behov for at skelne mellem hvad man helt banalt kunne betegne god vækst og dårlig vækst, hvor god vækst er vækst, der er med til at sikre, at vi på sigt kan holde os indenfor de planetære grænser - og vice versa.

Vi ønsker ikke en vækst i fossile virksomheder, der investerer i fossile produkter, mens der er behov for vækst indenfor grønne investeringer til at omstille virksomheder hurtigt mod det grønne og styrke vores grønne virksomheder. Ansvar for den grønne omstilling må ikke lægges over på individet alene - politikere og virksomheder skal også gennemføre de nødvendige tiltag.

Vækst i bruttonationalprodukt er et utilstrækkeligt mål

Vækst i BNP er alene et utilstrækkeligt udtryk for samfundets velvære. I stedet skal der måles på flere parametre, herunder sundhed, ligestilling, naturkapital og biodiversitet. Vi skal stræbe efter vækst på globalt plan med hensyn til disse parametre med respekt for de planetære grænser - både fordi denne balance er nødvendig for at passe på jorden, og fordi det er det rigtige at gøre for at tage hensyn til fremtidige generationers levevilkår. Det er bl.a. essentielt med grønne BNP-regnemodeller, når virksomheder og politikere vurderer fx i investeringers positive effekter.

Målet om grøn vækst skal helt kort underlægges hensynet til de planetære grænser i erkendelse af, at vækst i form af økonomisk udvikling er og har været med til at skabe velstående samfund - dog på bekostning af økologisk balance og de planetære grænser. Derfor mener vi, at det er essentielt med en global grøn omstilling, hvor grøn vækst understøtter stigende levevilkår globalt, der ikke er kendetegnet ved materiel overflod, men hvor grøn vækst på globalt plan fungerer som et middel til at sikre gode, bæredygtige liv for så mange som muligt. I den forbindelse skal der tages hensyn til global ulighed, herunder særligt de vestlige landes nuværende og historiske adfærd, der har ført til overskridelse af de planetære grænser - og det ansvar for at løse klimakrisen, der følger heraf.

Grøn omstilling uden for papiret

Når staten opgør sit klimaregnskab eller lægger planer for fremtiden, skal det tage udgangspunkt i den reelle klima- og naturpåvirkning – ikke i bogføringstekniske smuthuller. Staten bør tage ansvar for udledninger uden for landets grænser, når vi bl.a. importerer træflis til biobrændsel eller soya til foder. Beskyttet natur skal være reelt beskyttet. Områder, der betegnes som "beskyttede" eller som nationalparker, bør ikke samtidig kunne rumme aktiviteter som bundtrawl, byudvikling eller intensivt landbrug, hvis disse aktiviteter underminerer beskyttelsen. Der skal være balance mellem udbygningen af vedvarende energi og hensynet til de planetære grænser. Ikke alle energikilder, der betegnes som vedvarende, er nødvendigvis bæredygtige i praksis, herunder dele af biomasse-afbrænding. Planer for grøn omstilling bør bygge på eksisterende og dokumenterede teknologier, der kan skaleres inden for en realistisk tidshorisont. Samtidig skal staten understøtte

forskning og udvikling af nye grønne teknologier, men fremtidige teknologiske gennembrud bør ikke bruges som undskyldning for at udskyde nødvendige reduktioner i dag

Styrkede rammevilkår for grøn vækst

Det skal være billigt at være grøn

Incitamentsstrukturer er det bærende element for den grønne omstilling. Derfor bør klima og erhvervslovgivning indeholde incitamenters for virksomheder til at producere grønt. De frie markeds kræfter skal have de bedste vilkår for grøn omstilling, og derfor må målet være, at det skal være billigere for virksomheder at producere grønt end sort. Midlerne til at opnå dette mål indebærer blandt andet en ensartet CO₂-afgift og omfordeling af statsstøtte fra sorte til grønne virksomheder, f.eks. i landbruget.

Rammevilkår skal fordre innovation

Der er behov for stærkere lovgivning, som gør det let og hurtigt for innovative virksomheder at få deres grønne løsninger på markedet. Lovgivning skal fordre grøn omstilling, ikke hindre den, men sidstnævnte bliver desværre ofte tilfældet - særligt i EU. Derfor skal der sættes turbo på den grønne innovation ved at indføre regulatoriske sandkasser, hvor virksomheder kan teste produktion og salg af nye løsninger, der ellers skulle igennem en længere godkendelsesproces.

Vi bør acceptere, at erhverv ændrer sig

Den grønne omstilling skal skabe lige så mange jobs, som den koster, men det er ok, at arbejdspladser skifter sektor. Hvert år skifter næsten en million danskere job. Derfor kan frygten for tab af arbejdspladser i sig selv ikke være et argument imod en ambitiøs klimalovgivning, der muligvis vil reducere antallet af arbejdspladser i specifikke sektorer. Så længe tilsvarende jobs oprettes i en ny sektor, og der afsættes midler til opkvalificering, ser vi ikke tab af job i enkelte sektorer som et kritisk problem.

Lokal værdiskabelse og forståelse

Den grønne omstilling kræver bred lokal opbakning og forankring i hele Danmark. Omstillingen må ikke opleves som projekter, der trækkes ned over hovedet på lokalsamfund uden reel involvering eller lokale gevinster. Derfor bør projekter så vidt muligt udvikles i samarbejde med lokalsamfundene og skabe konkret værdi dér, hvor de placeres.

Vi mener, at de områder og borgere, der oplever de største gener ved den grønne omstilling, også bør opleve de største fordele. Det kan blandt andet ske gennem medejerskab, lokal værdiskabelse, arbejdspladser og investeringer i lokal udvikling. Lokal opbakning handler dog ikke kun om økonomiske incitamenters. Der er også behov for større forståelse for, hvordan grøn omstilling kan styrke både lokale samfund og Danmarks langsigtede økonomi og forsyningssikkerhed. Her spiller unge en vigtig rolle som drivkraft for lokal involvering og fremtidens grønne udvikling.

Finansiering

Vi mener, at banker og pensionskasser spiller en nøglerolle i at være drivkraften i finansieringen af den grønne omstilling. Vi tror på vigtigheden af en velfungerende finansiel sektor, når kapital skal rykkes fra at være investeret fossilt til grønt. Der er også brug for mere gennemsigtighed i forhold til hvor bæredygtige investeringer er.

Et “forurener betaler” princip

Det skal ikke kunne betale sig at forurene. Derfor bør grønne afgifter fastholdes og, hvor det er nødvendigt, forhøjes. Når virksomheder eller borgere bruger eller forringer fælles naturressourcer, påfører de samfundet en omkostning. Den omkostning skal afspejles i prisen og betales af forurenere. CO₂-udledning fra virksomheder bør beskattes konsekvent og progressivt, så markedet belønner dem, der udvikler og anvender billige grønne løsninger. Afgifterne bør være forudsigelige, så virksomheder kan investere langsigtet, men høje nok til at gøre forurening dyrere end omstilling. Risikoen for udflytning af produktion skal tages alvorligt, men den er ikke et argument imod grønne afgifter; den er et argument for klog indfasning. Også andre former for miljøbelastning — eksempelvis kvælstofudledning, kemikalier, luftforurening og tab af biodiversitet — bør pålægges afgifter, når de skader fælles ressourcer eller presser de planetære grænser. Prisen på grønne afgifter skal altid vurderes op imod prisen ved ikke at handle. Manglende klima- og miljøhandling er ikke gratis; regningen betales blot senere — ofte dyrere og mere ulige.

Vejen til en grøn banksektor

Bankerne bør stoppe udlån til og finansiering af fossile virksomheder, der ikke har planer om at omstille sig. En afgørende del af løsningen er grønne udlån. Disse bør ikke kun ses som et middel til miljømæssig bæredygtighed, men også som en nødvendighed for at bidrage til økonomisk stabilitet og virksomheders livsgrundlag på lang sigt. Ved at investere i bæredygtige virksomheder og projekter, kan banker tage initiativ og spille en ledende rolle i den grønne omstilling. Den danske banksektor bør bestræbe sig på at blive det første eksempel i verden, hvor en traditionel banksektor transformeres og bliver synergisk med en grøn omstilling.

Pensionerne skal arbejde for den grønne omstilling

Vi mener, at pensionssektoren er central og skal levere nødvendige langsigtede investeringer for at muliggøre den grønne omstilling. Problemet er, at mange pensionskasser placerer penge i virksomheder, der skader miljøet og klimaet, uden gode planer for en grøn transition. Der er brug for en større indsats for aktivt ejerskab i alle investeringer og salg af ejerandele i virksomheder, der ikke har en ambitiøs og realistisk grøn plan.

Pensionskasser bør fokusere på investeringer, der bevidst undgår miljøskadelige virksomheder og favorisere bæredygtige alternativer. ESG-faktorer bør ligeledes spille en markant større rolle i pensionskassens investeringer. Ved at vægte langsigtede bæredygtige projekter, kan pensionskasser lede vejen mod en grøn fremtid. Når pensionskasser ikke tilbyder deres kunder mulighed for at sætte deres penge i grønne investeringer, skal det være nemt og omkostningsfrit for kunder at skifte selskab, eller i sidste ende at trække sine penge ud til sig selv. Som unge står vi

til rådighed for at hjælpe pensionskasser til, hvordan de når unge og kvalificerer relevante beslutninger.

Offentlig-private partnerskaber for en grøn fremtid

Vi mener, at nytænkning af offentlig-private partnerskaber er nødvendigt for hurtigere at fremme den grønne omstilling. Heraf følger behovet for at skabe en model, hvor risiko, forpligtelse og ejerskab deles mellem offentlige myndigheder og erhvervsliv. Risikodeling gør det attraktivt for private virksomheder at investere i bæredygtige projekter, specielt når det offentlige tager første skridt. Fælles og forpligtende samarbejder mellem det private og offentlige er vejen frem i den grønne omstilling. Styrket tillid mellem offentlige og private sektorer vil i øvrigt gøre den grønne omstilling mere effektiv og inkluderende. Samarbejde og vidensdeling vil sætte yderligere fart i den grønne omstilling, som er højst nødvendigt.

Derudover bør offentlig-private partnerskabsmodeller ofte udvides til at inkludere civilsamfundet, da de også spiller en vigtig rolle i at få grønne løsninger implementeret.

Global grøn omstilling

Teknologiekspert for global udvikling

Vi ser det som afgørende, at Danmark og EU positionerer sig som modningsmarkeder for grønne teknologier. Ved at gøre de grønne løsninger til de mest omkostningseffektive og tilgængelige muligheder, ønsker vi at sikre, at stater med lav BNP har optimale forudsætninger for at forbedre deres befolkningers levestandard uden at være afhængige af fossile brændstoffer.

Det er vores overbevisning, at vores indsats bør fokuseres der, hvor den kan gøre den største forskel. Derfor kan nogle investeringer have en langt større virkning i udlandet end i Danmark. Vi arbejder derfor målrettet på at identificere og støtte initiativer, der har potentialet til at skabe markante forandringer globalt.

Social retfærdig grøn omstilling

I vores stræben efter en socialt retfærdig grøn omstilling erkender vi, at investeringer i infrastruktur i det globale syd kan præsentere komplekse dilemmaer. Ikke desto mindre insisterer vi på, at disse investeringer bør gavne de berørte områder på alle niveauer: socialt, økonomisk og lovgivningsmæssigt. Her fastholder vi principperne om, at lån og gældsætning ikke må blive redskaber til profitorienterede formål, som underminerer demokratiske institutioner.

Vi mener, at Danmark og andre rige lande bør påtage sig ansvaret for at kanalisere midler til det globale syd, særligt ved at tildele øremærkede bevillinger til Loss and Damage samt klimatilpasningsprojekter. Dette vil ikke blot bidrage til en mere retfærdig fordeling af ressourcer, men også styrke sårbare samfund i deres modstand mod klimaforandringerne.

Internationalt udsyn

Vi mener, at den danske klimapolitik og den tilhørende klimadebat ofte har en tendens til at fokusere overdrevent på reduktioner af drivhusgasemissioner inden for landets grænser, mens vores globale fodaftryk og internationale indflydelse ofte overses eller undervurderes.

Det er vores opfattelse, at Danmark bør indtage en mere proaktiv rolle i arbejdet med at reducere de globale emissioner, samtidig med at vi skaber gunstige betingelser for eksport og etablerer samarbejder med internationale partnere. Ved at engagere os i ambitiøse klimainitiativer på tværs af grænserne kan vi ikke kun bidrage til at bremse klimaforandringerne, men også styrke vores position som en ansvarlig global aktør.

Desuden mener vi, at øget gennemsigthed og ansvarlighed er afgørende for at opnå bæredygtighed i vores globale forsyningskæder. Ved at kortlægge og sikre bæredygtighed i alle led af forsyningskæden kan vi minimere vores negative miljømæssige og sociale påvirkning på globalt plan, samtidig med at vi fremmer ansvarlig produktion og forbrug.

Omstilling er sikkerhed

I en verden præget af stigende konflikter og geopolitisk usikkerhed må vi ikke miste blikket for, at den grønne omstilling også er en forudsætning for fortsat stabile og beboelige samfund.

Klimaudfordringer og sikkerhedspolitik hænger i stigende grad sammen, fordi klimaforandringer kan forværre konflikter, skabe ressourceknaphed og øge global ustabilitet. Den grønne omstilling er samtidig afgørende for at mindske vores afhængighed af stater og energikilder, som ikke deler vores demokratiske værdier. Investeringer i grøn energi og bæredygtige løsninger styrker derfor både klimaet, Europas strategiske handlefrihed og vores forsyningsikkerhed. Global grøn omstilling handler ikke kun om dansk eller europæisk sikkerhed. Det handler også om et fælles ansvar for at udvikle og udbrede grønne løsninger, der både kan afbøde konsekvenserne af klimaforandringerne og forebygge yderligere global opvarmning. På den måde kan grøn omstilling bidrage til mere stabile, retfærdige og modstandsdygtige samfund verden over.

Vedvarende energis værdikæder skal balancere bæredygtighed, sikkerhed og konkurrenceevne

Flere af de råmaterialer og komponenter, der indgår i VE-teknologier som vindmøller og solceller, i dag udvindes, forarbejdes og produceres i lande med problematiske arbejdsforhold, svage menneskerettighedsstandarder og strategiske interesser, der ikke nødvendigvis flugter med Europas. Det gælder navnlig Kina. Vi anerkender, at det stiller både virksomheder og samfund over for et vanskeligt dilemma: På den ene side kan billige produktionsinput bidrage til lavere energipriser og styrket konkurrenceevne. På den anden side skaber importafhængighed sårbarhed og risikerer at underminere den sociale bæredygtighed i den grønne omstilling. Konkurrenceevne er afgørende i en tid med geopolitisk usikkerhed, men en bæredygtig energiomstilling kræver også, at værdikæderne bag den grønne teknologi er ansvarlige. Samtidig er strategisk autonomi blevet stadig vigtigere i en verden, hvor forsyningsikkerhed og industripolitik i stigende grad hænger sammen.

Derfor kan prisen ikke stå alene som styrende hensyn i forbindelse med grønne infrastrukturprojekter. Europa skal ikke kun konkurrere på billigst mulig energi, men også på kvalitet, ansvarlighed, forsyningssikkerhed og bæredygtighed. Autonomi og bæredygtighed må derfor vægte tungere i indkøb af de teknologier, der skal bære fremtidens energisystem.

Atomkraft og realisme

Klimakrisen kræver hurtige, realistiske løsninger. Derfor mener vi ikke, at atomkraft på nuværende tidspunkt skal være en central del af Danmarks grønne omstilling. Samtidig bør vi være åbne over for, at atomkraft på længere sigt kan spille en rolle som supplement til andre grønne energikilder i takt med teknologisk udvikling og nye løsninger. Selv om teknologien kan fremstå som en stabil, prisvenlig og fossilfri energikilde, er den i praksis forbundet med lange anlægstider, omkostningstung og kræver betydelig politisk prioritering. Atomkraft er samtidig dyrere som energikilde end vind og sol, der allerede kan udbygges hurtigere og mere omkostningseffektivt. Klimakrisen kræver hurtige og skalerbare energikilder, der kan reducere CO₂-udledningerne, og her risikerer atomkraft at blive en forsinket satsning, fordi nye værker først leverer strøm mange år efter, at de første politiske beslutninger er truffet.

Vi ser dog atomkraft som en klimapositiv teknologi, der bidrager til den grønne omstilling af andres landes energiforsyning. Danmark ligger et sted, hvor vi har god adgang til billigere grøn energi som havvind, som ville kunne dække mere end det energiforbrug, vi har i Danmark. Ikke alle lande har de muligheder, og vi støtter op om, at andre lande har et energimix med atomkraft.

Samtidig bør forskning i atomkraft lovliggøres. At være imod atomkraft som energipolitisk satsning er ikke det samme som at være imod viden. Danmark bør kunne forske i atomkraft, sikkerhed, affaldshåndtering og nye teknologiske udviklinger, så den offentlige debat og de politiske beslutninger hviler på oplyste grundlag. En ansvarlig klimapolitik bør derfor både afvise atomkraft som en aktuel dansk hovedløsning og samtidig sikre, at forskning understøtter fremtidens innovative atomkraftløsninger.

Vedtaget ved foreningens stiftende generalforsamling d. 28. april 2024

Revideret ved generalforsamling d. 6. juni 2026

Bestyrelsen